

nået frem til, at i de nye miljøcentre kommer der til at være ansat, jeg tror det er en 40-50 færre mennesker/årsværk, end man oprindeligt havde regnet med, og man opererer i de kommende år med meget store effektivitetsforbedringer, som man jo kalder det, og det får jo også nogle konsekvenser. Så derfor har jeg tilladt mig i dag også at bruge lidt energi på økonomien. Det er, fordi jeg faktisk synes, at det er en vigtig ting.

Når det så er sagt, er det klart, at udgangspunktet for ministerens redegørelse jo sådan i hovedsagen var en optimistisk tilgang. Det går bedre med noget, siger ministeren. Når man så læser lidt længere ned i redegørelsen, kan man se, at det går dårligere med noget andet. Og så kan det jo selvfølgelig være, at det sådan ligger i sagens natur, at man, når man er minister, starter med det gode og slutter med det negative, hvor jeg måske ville gøre det omvendt. Det kan selvfølgelig også skyldes en karakterbrist hos mig, at jeg ville starte omvendt.

Ikke desto mindre er det jo rigtigt, at der faktisk er en række meget alvorlige udfordringer, som vi skal have løst omkring landbrugets kvælstofforurening, fragmentering af naturområder, bioinversion og tabet af vådområder. Og selv om jeg ikke synes, at det har spillet nogen særlig stor rolle i debatten i dag, har vi jo også hele spørgsmålet om de ændringer i klimaet, som også kan komme til at påvirke vores natur ganske væsentligt.

Når man snakker om forurening med kvælstof og fosfor, er den jo stadig, på trods af at det er rigtigt, at der er gjort en del, massiv. Efter vores opfattelse forudsætter en varig forbedring af dansk natur faktisk, at der sættes kraftigt ind mod landbrugets forurening, og det skal ske på en sådan måde, at de forskellige naturtypers tålegrænser kan overholdes.

Naturrådet har f.eks. på et tidspunkt sagt, at landbrugets kvælstofforurening skulle nedsættes til i størrelsesordenen 200.000 t, og det er, så vidt jeg har forstået, cirka en halvering i forhold til målene i de nuværende vandmiljøplaner. En sådan reduktion er næppe mulig at opnå, medmindre man faktisk udtager store dele af landbrugsarealerne af drift. Det er i hvert fald den mulighed, vi ser.

Det, som jo er problemet her, er, at så længe der ikke gribes radikalt ind for at nedsætte landbrugets forurening, vil genopretning og pleje af naturområder i stort omfang være et sisyfosarbejde. Og man kunne såmænd indimellem komme i tvivl om, hvorvidt pengene så også bliver

anvendt mest effektivt. Det er vel et spørgsmål, om det mest effektive faktisk ikke er at få grebet ind over for de reelle årsager.

Jeg har bemærket, at regeringen mener, at med det nye lovforslag, man har fremsat om miljøgodkendelse af husdyrbrug, skulle en del af problemet blive løst. Så vidt jeg kan se, er det kun et begrænset antal naturtyper, der her beskyttes; det er naturtyper, som bliver betragtet som særlig sårbare. Men det er faktisk kun en meget lille del af den danske natur, der kommer i den kategori, når det er regeringen, der skal tage stilling til det.

Min konklusion på det er, at lovforslaget i sig selv ikke beskytter mod større udledning, men muligvis holder det nuværende niveau i ave. Det er bare ikke nok, når amternes basisanalyse i forbindelse med vandmiljøplan III siger, at halvdelen af vandløbene, to tredjedele af søerne og næsten alle marine områder er i fare for ikke at være i god økologisk tilstand på det tidspunkt, hvor de skal være det. Og havene omkring Danmark vil ikke blive beskyttet imod tilførsel af flere næringsstoffer fra husdyrproduktioner, fordi, som der står i bemærkningerne til lovforslaget, vil påvirkningen fra det enkelte projekt være mindre væsentlig.

Når ministeren taler om, at der skal være en balance mellem de krav, der stilles fra henholdsvis landbruget og naturen med hensyn til forbedrede vilkår, så siger ministeren, at dansk landbrug internationalt set er langt fremme med udvikling af skånsomme landbrugsmetoder. Det kan jo godt være rigtigt. Men hvad hjælper det, hvis udnyttelsen til gengæld er hårdere? Vi har flere dyr pr. arealenhed end mange andre lande, og landbruget råder over 70 pct. af det samlede areal – og det er meget tæt på at være europarekord. Derfor handler det jo om også at diskutere, om den intensive produktion, som vi har i dag, overhovedet er forenelig med at sikre natur og miljø i fremtiden.

En lang række vådområder i Danmark er gået tabt gennem de sidste 125 år, og der må man jo sige, at det er der mange som har et medansvar for. Men også en lang række mindre vådområder er gået tabt. Det drejer sig om små moser, tidvis oversvømmede områder og vandlidende områder, som er forsvundet ikke alene i det åbne land, men også i skovene.

KL 13.10

Derfor er det også godt, at ministeren nævner en række indsats over for vådområder, for det er nemlig rigtigt, at en lang række nye vådområ-